

Ruimte voor Advies

Adviesgroep voor ruimte, water en natuur

Flora en Fauna Quickscan

Wielinklocatie Vaassen

In het kader van een bestemmingsplanwijziging

Uitvoering	Ruimte voor Advies B.V. Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Opdr.gvr.	OnzeBouwmeester
Locatie	Wielinklocatie te Vaassen
Datum	18 mei 2017

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten	5
2.1	Gebiedsbescherming	
2.2	Soortenbescherming	
3	Conclusies en Aanbevelingen	9
4	Wettelijk kader	11

1.1 Aanleiding en doel

Onderhavig rapport beschrijft de uitkomsten van een quickscan flora en fauna uitgevoerd op een terrein in het centrum van Vaassen, ook wel Wielinklocatie genoemd naar het garagebedrijf dat hier in het verleden gevestigd was. Het betreft een herontwikkelingslocatie waarvoor een bestemmingsplanwijziging nodig is. Een voorwaarde van projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting is het (laten) uitvoeren van een flora en fauna onderzoek met als doel om de (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde soorten in te schatten. De voorgenomen ontwikkelingen worden getoetst aan de Wet natuurbescherming die op 1 januari 2017 in werking is getreden.

Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Het betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek en/of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar en voor licht beschermde soorten 5 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

De onderzoekslocatie ligt in het centrum van Vaassen, gemeente Epe. In de bestaande situatie kan de bebouwing in grofweg twee delen onderverdeeld worden: een bedrijfspand waar voorheen een autobedrijf/garage gevestigd was en in het westelijk deel een vrijstaande woning. De woning is opgetrokken uit baksteen en beschikt over een spouw en pannendak. Het bedrijfspand is deels uit steen opgetrokken, met grote glazen ruiten die voorheen als etalage functioneerden en een aantal grote roldeuren ter hoogte van de voormalige werkplaats en garage. Het dak is grotendeels plat, met uitzondering van het meest zuidwestelijke gedeelte. Alle gebouwen verkeren in matige tot slechte staat van onderhoud en er zijn veel sporen van vandalisme te zien.

Alle bestaande bebouwing wordt gesloopt en maakt plaats voor twee meerlaags gebouwencomplexen. De stijl van de nieuwbouw zal aansluiten bij de overige bebouwing in het centrum. Het gebouw aan de Dorpsstraat krijgt deels een commerciële functie, de rest krijgt bestemming "wonen" (appartementen). Verder is er ruimte voor groenstructuren (solitaire bomen en gazon) en wordt aan de achterzijde een parkeerterrein aangelegd.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt bronnenonderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op maandag 8 mei 2017 bezocht door een ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde dieren. Daarbij is vooral gelet op geschiktheid van de bebouwing voor beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). De aanwezigheid van beschermde dieren is mede ingeschat op basis van de terrein- en habitatkenmerken en *expert judgement*. Tijdens het veldbezoek was het overwegend zonnig bij een temperatuur van 14 °C en weinig wind, N2.

Afb. 1.1: Globale ligging plangebied. Bron ondergrond: Google en Digital Globe.

Afb. 1.2: Schets met impressie van mogelijke toekomstige situatie. Mogelijk wijkt de uiteindelijke situatie af van de schets.

2

RESULTATEN

2.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden, Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone. De zogenaamde ijsbaan is het dichtsbijzijnde onderdeel van het GNN op ruim 100 meter in noordelijke richting. De beek die langs de voorkant van het Cannenburchterrein stroomt is onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe, de minimale afstand tot het plangebied bedraagt ongeveer 150 meter. Er liggen geen stikstofgevoelige habitattypen in de omgeving. Gezien de aard en schaal van het project, afstand tot Natura 2000-gebieden en ligging in het centrum zijn effecten op beschermde gebieden op voorhand uitgesloten.

Afb. 2.1: Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden. Bron ondergrond: website provincie Gelderland.

2.2 Soortenbescherming

2.2.1 Flora

Het terrein is grotendeels bestraat met klinkers en heeft een verwaarloosd karakter. Ook de tuin rondom de woning is sterk verwaarloosd en overwoekerd met grassen en kruiden. Aangetroffen soorten zijn met name zeer algemene grassen en kruiden van voedselrijke omstandigheden zoals Straatgras, Kweek, Vogelmuur, Klimop en Paardenbloem. Verder groeit op diverse plekken opslag van Esdoorns. Er zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten uit het plangebied en directe omgeving bekend. De vaatplanten die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn komen vrijwel uitsluitend voor op voedselarme locaties met een zeer specifieke bodemgesteldheid en kennen overwegend een beperkt verspreidingsgebied. De aanwezigheid van beschermde

vaatplanten kan aan de hand van de quickscan met zekerheid worden uitgesloten, nader onderzoek is niet nodig.

2.2.2 Broedvogels

Broedvogels met vaste, jaarrond beschermde nesten

Van de vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen komen de Huismus en Gierzwaluw algemeen voor binnen de bebouwde kom van Vaassen. Beide soorten broeden hoofdzakelijk in gebouwen en komen ook in het centrum voor. Echter, de bedrijfspanden zijn door het ontbreken van potentiële invliegopeningen en nestholtes onder bijvoorbeeld een pannendak of achter betimmeringen ontoegankelijk voor zowel Huismus als Gierzwaluw. Vrijstaande woningen zijn in veel gevallen aantrekkelijke nestlocaties maar in dit geval ontbreken de mogelijkheden grotendeels. Huismussen werden tijdens het locatiebezoek niet waargenomen, ondanks het feit dat het broedseizoen in volle gang was. Op 15 mei is de locatie opnieuw bezocht waarbij wederom geen broedindicerend gedrag is vastgesteld. Waarschijnlijke deels oorzaak is het feit dat de pannen zeer ver richting goot doorlopen en weinig ruimte bieden. Geschikte openingen voor Gierzwaluwen ontbreken geheel. Voor overige soorten met jaarrond beschermde nesten (roofvogels, uilen, ooievaar, roek, grote gele kwikstaart) is het plangebied ongeschikt.

Overige broedvogels

De opgaande begroeiing met voldoende beschutting is geschikt voor algemene zangvogels en duiven. Met name de coniferen en dichte gevelbegroeiing van Klimop zijn zeer aantrekkelijk voor bijvoorbeeld Merels en duiven. Er dient bij het verwijderen van de begroeiing dan ook rekening te worden gehouden met algemene broedvogels. Bezette nesten mogen nooit verstoord worden, het is niet mogelijk hier ontheffing voor te krijgen. Het broedseizoen duurt voor de meeste soorten globaal van half maart tot half augustus, echter dit is slechts een indicatie. Met name duiven kunnen bijna het hele jaar tot broeden overgaan bij hoge temperaturen en aanwezigheid van wintergroene heesters en Klimp. Voorzichtigheid is dus geboden bij snoei- en rooiwerkzaamheden.

2.2.3 Vleermuizen

In de omgeving van de onderzoekslocatie komen diverse vleermuissoorten voor. Afgaande op de ligging in het centrum, het type bebouwing en gebrek aan binding met grotere bosopstanden en watergangen zijn voornamelijk de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger te verwachten. De bedrijfspanden zijn ongeschikt door het ontbreken van toegankelijke holle ruimtes. De dakconstructie van de woning is in potentie wel geschikt door openingen tussen boeidelen en dakpannen, achter kierende betimmering en is er een vrije aanvliegroute op voldoende hoogte. De potentiële invliegopeningen worden niet rechtstreeks met fel licht beschenen en zijn onbereikbaar voor predatoren.

Nader onderzoek naar vaste zomer-, kraam, paar- en winterverblijven conform het meest recente Vleermuisprotocol is noodzakelijk om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de woning omdat eventuele verblijfplaatsen met de sloop verloren zullen gaan, zie hoofdstuk 3.

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

De locatie is slechts in beperkte mate geschikt voor grondgebonden zoogdiersoorten. Er zijn

geen sporen van Steenmarters aangetroffen. De Eekhoorn komt in de omgeving voor maar nesten in de opgaande begroeiing ontbreken. Overige te verwachten soorten zijn muisachtigen (Huismuis, Bruine rat, Veldmuis) en insecteneters (Egel, Huisspitsmuis), allemaal soorten die ofwel onbeschermd zijn of op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland staan.

2.2.5 Amfibieën, reptielen, vissen en overige soortgroepen

Geschikt leefgebied voor beschermde amfibieën, reptielen en soorten uit overige soortgroepen (vissen, libellen, dagvlinders, kevers etc.) ontbreekt op de locatie. Het vóórkomen van dergelijke soorten op en rond de onderzoekslocatie is op voorhand uitgesloten. Slechts de tuin rondom de woning is geschikt als landhabitat voor de Bruine kikker en Gewone pad. Deze soorten worden buiten de voortplantingsperiode ver van open water aangetroffen waarbij ze potentieel in vrijwel iedere tuin kunnen worden aangetroffen. Ze staan op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland, waardoor geen ontheffing of maatregelen buiten de algemene zorgplicht nodig zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Afb. 2.1: Voorgevel bedrijfspand gezien vanaf de kruising Dorpsstraat - Ter Heerdtspad.

Afb. 2.2: Vrijstaande woning aan de westelijke rand van het terrein. Rechts op de achtergrond is nog net een deel van de garage te zien. De woning is geschikt voor vleermuizen, nader onderzoek is noodzakelijk.

Afb. 2.3: Achterzijde bedrijfspand. Foto genomen vanaf het Ter Heerdtspad ter hoogte van de te slopen woning.

3

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- Sloop van de huidige bebouwing en realiseren van nieuwbouw leidt op voorhand niet tot effecten op beschermde natuurgebieden.
- Er zijn geen vaste, jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van broedvogels binnen invloedssfeer van het plangebied aanwezig. Ook andere beschermde gebiedsfuncties (foerageergebied, schuilmogelijkheden) van de Huismus ontbreken. Het is waarschijnlijk zeer goed mogelijk om door middel van enkele kleine aanpassingen kansen te creëren voor Huismus en Gierzwaluw, waardoor de herontwikkeling een impuls voor beide soorten kan betekenen.
- De woning is geschikt als onderkomen voor vleermuizen. Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk om vast te stellen of vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen. Het tijdig en voldoende treffen van mitigerende/compenserende maatregelen is in dat geval vereist om negatieve effecten zoveel mogelijk teniet te doen. Het onderzoek dient plaats te vinden in de vorm van 4 veldbezoeken: 2x in de periode mei - half juli en 2x in de periode augustus - september. Details waaraan het onderzoek moet voldoen zijn beschreven in het Vleermuisprotocol 2017 en de betreffende Soortenstandaarden van het Ministerie van EZ. Het laatste veldbezoek kan op zijn vroegst medio september worden uitgevoerd, houdt hier rekening mee bij de planning.
- Ook voor vleermuizen is het waarschijnlijk goed mogelijk om nieuwe verblijfplaatsen te realiseren in de nieuwbouw. Vrijwel alle ruimtes achter boeidelen, in spouwmuren of andere holle ruimtes >1,5 centimeter breed zijn hiervoor geschikt. Een vleermuisdeskundige kan eenvoudig beoordelen wat de mogelijkheden zijn.
- Om vertraging van het project te voorkomen raden we aan om als tijdelijke mitigatie in juni 2017 vier vleermuiskasten op te hangen binnen een straal van 200 meter van de huidige locatie, buiten invloedssfeer van de werkzaamheden. Zodoende wordt alvast voldaan aan de voorgeschreven gewenningstijden om vleermuizen de kans te geven hun tijdelijke alternatieve onderkomens te vinden mocht dit aan de orde zijn. Type kast en locaties dienen aan bepaalde randvoorwaarden te voldoen, daarom dient het plaatsen van kasten op aanwijzing van een deskundige plaats te vinden.
- Kasten komen niet in aanmerking als permanente vervangende voorziening. Er zijn diverse mogelijkheden om relatief eenvoudig mogelijkheden voor vleermuizen in de nieuwbouw te realiseren. Ruimte voor Advies heeft hier ruime ervaring mee en adviseert u graag over de mogelijkheden.
- Voor het verstoren of vernielen van vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen is officieel een ontheffing Wet natuurbescherming nodig. Het bevoegd gezag is in dit geval de provincie Gelderland. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag kan oplopen tot 20 weken. Wordt het onderdeel flora en fauna aangehaakt bij de omgevingsvergunning dan dient de gemeente een VVGB (Verklaring van geen bedenkingen) aan te vragen bij de provincie, vergelijkbaar met de ontheffing met het verschil dat de procedure dan nog langer duurt (26 weken). Echter, bij kleine aantallen verblijfplaatsen met een relatief beperkt belang voor de populatie is een ontheffing hoogstwaarschijnlijk niet nodig onder de voorwaarde dat het onderzoek op de

juiste wijze is uitgevoerd en de getroffen maatregelen met zekerheid voldoende zijn om negatieve effecten door sloop te voorkomen.

- De opgaande begroeiing (coniferen, bomen, gevelbegroeiing en dan met name Klimop) dient buiten de broedperiode gesnoeid of gerooid te worden. Let daarbij op late broedgevallen van duiven! De kans op bezette nesten is het kleinst in de periode november - februari, maar broedsels van met name Houtduif zijn zelfs dan niet geheel uit te sluiten.
- Het project leidt met zekerheid niet tot effecten op zwaarder beschermde soorten anders dan algemene broedvogels zonder jaarrond beschermd nest en vleermuizen. Voor enkele algemeen beschermde soorten die mogelijk voorkomen geldt een vrijstelling bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige* (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

** Definitie deskundige*

Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis moeten zijn opgedaan doordat de deskundige:

- *op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of*
- *op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of*
- *als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau; en/of*
- *zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.*

4

WETTELIJK KADER

4.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

4.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

4.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud.

4.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.